

**Досвід ведення гібридних конфліктів;
міжнародне гуманітарне право;
захист цивільного населення під час збройного конфлікту;
міжнародний досвід вирішення конфлікту**

*анотований бібліографічний список
2018. – Вип. 26 (11–20 грудня). – 64 с.*

Зміст

Досвід ведення гібридних конфліктів	1
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>1</i>
<i>Статті з періодичних видань .....</i>	<i>2</i>
Міжнародне гуманітарне право.....	10
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>10</i>
<i>Статті з періодичних видань .....</i>	<i>18</i>
Захист цивільного населення під час збройного конфлікту	46
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>46</i>
<i>Статті з періодичних видань .....</i>	<i>50</i>
Міжнародний досвід вирішення конфлікту.....	57
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>57</i>
<i>Статті з періодичних видань .....</i>	<i>60</i>

Досвід ведення гібридних конфліктів

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

1.   **Янко В. Пріоритети діяльності прокуратури Луганщини – боротьба з тероризмом і сепаратизмом, захист законності у зоні проведення Операції об’єднаних сил / Володимир Янко // Вісн. прокуратури. — 2018. – № 10. — С. 58-63. Проаналізовано результати діяльності органів прокуратури Луганської області, які здійснюють постійний нагляд на підконтрольній українській владі частині Луганщини за станом законності, захисту державного ладу, дотримання прав та свобод громадян України.**

Статті з періодичних видань

2. **Агеєв А. Щосекунди готові! І так – 24/7 ...** / Андрій Агеєв // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 11. *Висвітлено роботу лікарсько-сестринської бригади 66-го військового мобільного госпіталю в Авдіївці – одного з трьох мобільних підрозділів поблизу першої лінії оборони операції Об'єднаних сил. Основне її завдання – надання лікарської допомоги пораненим протягом 60 хвилин. Наголошено, що у своєму розпорядженні бригада має єдиний в Україні дослідний зразок пересувного операційного комплексу на базі автомобіля "КрАЗ". Це сучасна операційна на колесах, яку військовому мобільному госпіталю у червні 2017 року передав Президент України Петро Порошенко.*

3. **Антипенко І. Військові збори на десять днів** / Іван Антипенко // День. – 2018. – 7-8 груд. (№ 223/224). — С. 2. *Подано інформацію, що в зв'язку з дією правового режиму воєнного стану із 6 грудня цього року в Херсонській області розпочалися тактичні навчання 124-ї окремої бригади територіальної оборони Херсонської області. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/viyskovi-zbory-na-desyat-dniv>*

4. **Гуменюк Б. Посол України в Республіці Кіпр Борис Гуменюк: "Проти моєї країни Росія веде гібридну війну"** / Борис Гуменюк ; бесіду вів Маноліс Каладзіс // Уряд. кур'єр. — 2018. — 14 груд. (№ 237). — С. 1, 3. *Подано матеріали бесіди з послом України в Республіці Кіпр Борисом Гуменюком про нещодавню кризу між Росією й Україною, пов'язану з інцидентом у Керченській протоці, а також про релігійну суперечку Вселенського патріархату з Московським докола надання автокефалії українській церкві. Посол також прокоментував проблему анексованого Криму і відносини Україна – Європейський Союз (ЄС) та Україна – НАТО. Борис Гуменюк спростував поширювані російською пропагандою міфи про нібито толерантність уряду України до неонацистів та зазначив, що розповсюдження подібної інформації є частиною гібридної війни, розв'язаної Росією проти України. Текст:*

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/posol-ukrayini-v-respublici-kipr-boris-gumenyuk-pr/>

5. **Дунина А. На сборы заманивают премией и званием / Алла Дунина // Вести (Всеукр. вып.). — 2018. — 4 дек. (№ 206). — С. 5.** *Подано інформацію про початок кампанії зі збору резірвістів після введення на окремих територіях України воєнного стану. Розглянуто умови та пільги, які вони отримують під час військових навчань.*

6. **Дунина А. Особые меры для россиян: как работает запрет / Алла Дунина // Вести (Всеукр. вып.). — 2018. — 3 дек. (№ 205). — С. 5.** *Подано інформацію про заборону в'їзду на територію України окремої категорій росіян в зв'язку із введенням воєнного стану в окремих регіонах України.*

7. **Забытая война : каким увидел конфликт на востоке Украины фотограф Мартин Эйм из Новой Зеландии // Фокус. — 2018. — № 49 (7 дек.). — С. 46-49.** *Представлено підбірку світлин, що відображають конфлікт на Донбасі, фотографа Мартіна Ейма, відомого своїми серіями фото з гарячих точок світу, за які його відзначено престижними серед фотожурналістів нагородами. Восени 2018 року фотограф провів декілька місяців на Сході України, створивши серію світлин "Українська забута війна". У ній він висвітлив повсякденне життя населення прифронтових міст та українських військових на бойових позиціях. Текст: <https://focus.ua/archive-2018/414810-fokus-49-603.html>*

8. **Завтонов Д. Ворожі снайпери ведуть вогонь цілодобово / Дмитро Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 13 груд. (№ 50). — С. 4.** *Висвітлено ситуацію у населеному пункті Мар'їнка (Донецька область), поблизу якого знаходиться лінія фронту та тривають бойові дії. Зазначено, що за останні роки це місто потерпало від обстрілів і ліквідувало "гуманітарні" наслідки ворожих дій. Гинули люди. Сьогодні у Мар'їнку крок за кроком повертається майже повноцінне життя. Подано*

розповіді українських бійців одного з опорних пунктів біля Мар'їнки. Текст:
<http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5582-%2813-12-2018%29.pdf>

9. **Завтонов О. Десять кілометрів перешкод і випробувань на шляху до отримання берета морського піхотинця** / Олександр Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 13. *Йдеться про випробування для бійців новоствореної 35-ї бригади морської піхоти Військово-Морських сил Збройних сил України (ВМС ЗСУ), що відбулись на Одещині. Зазначено, що бійці морської піхоти пройшли психологічну смугу та склали присягу морського піхотинця. У заході взяли участь 60 військовослужбовців бригади та 20 курсантів першого курсу факультету морської піхоти Військової академії (м. Одеса). Разом зі своїми підлеглими проходив випробування смугою перешкод командир бригади полковник Микола Палас. Текст:* <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5581-%2806-12-2018%29.pdf>

10. **Завтонов О. Про командира катера "Бердянськ", або про нову генерацію українських військових моряків** / Олександр Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 10. *Розглянуто бойовий шлях командира малого броньованого катера "Бердянськ", старшого лейтенанта Романа Мокряка, який, разом із іншими 23 військовими моряками, потрапив у полон під час збройного захоплення росіянами українських кораблів у Керченській протоці 25 листопада 2018 року. Текст:* <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5581-%2806-12-2018%29.pdf>

11. **Іонашку Л. Був дуже хорошою людиною : у рідному селі поховали загиблого на передовій Дмитра Дарія** / Ліліана Іонашку // Молодий буковинець. — 2018. — 1 листоп. (№ 87). — С. 5. *Йдеться про те, що 31 жовтня на Буковині попрощалися із 47-річним загиблим у зоні бойових дій бійцем Дмитром Дарієм. Наведено його біографічні дані. Загинув Дмитро Дарій біля села Кримське на Луганщині від кулі ворожого снайпера на наступний день після свого дня народження – ввечері 28 жовтня.*

12. **Кириченко І. Валерій Щетинін: Коли наших "закрили" в Гловайську, я почав збиратися на війну** / Ірина Кириченко // Україна молода. — 2018. — 11 груд. (№ 135). — С. 8. *Майданівець, який служив на Сході, розповідає про життя у Мар'їнці і Пісках, майбутній музей АТО і навчальні патріотичні центри.* Текст: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3397/188/128774/>

13. **Кіндсфатер О. Ворог настільки був близько, що навіть його кулементні й автоматні гільзи перелітали через паркан** / Олександр Кіндсфатер // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 8. *Висвітлено бойову біографію сержанта Руслана Р., командира взводу однієї з механізованих бригад. Окрему увагу приділено драматичним подіям, що відбулись у серпні 2014 року поблизу шахти "Новопавлівська", що на Луганщині.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5581-%2806-12-2018%29.pdf>

14. **Кованда А. Півроку мінські переговори стоять на місці** / Ангеліна Кованда // Газета по-українськи. — 2018. — 7 груд. (№ 94). — С. 8. *Йдеться про інтерв'ю Бі-Бі-Сі представника України в тристоронній контактній групі по врегулюванню ситуації на Сході України Євгена Марчука.* Текст: https://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/_pivroku-minski-peregovori-stoyat-na-misci/873311

15. **Литонинский В. Декабрь цвета хаки** / Валерій Литонинский // Корреспондент. — 2018. — № 23 (7 дек.). — С. 14-17. *З'ясовано, як прожила Україна перші десять днів у нових реаліях воєнного стану, оголошеного у 10-ти областях України в зв'язку із російською агресією у Керченській протоці 25 листопада 2018 року. Розглянуто питання правового статусу воєнного стану, згідно з Указом Президента України про його введення. Висвітлено зміни, що відбуваються у регіонах, де оголошено воєнний стан. Акцентовано увагу на тому, що введення воєнного стану скасувало вибори до об'єднаних територіальних громад (ОТГ), що мали відбутися 23 грудня у 22-х областях України. Розглянуто*

ситуацію, пов'язану із впливом воєнного стану на банківську та фінансову сфери. Текст: <https://korrespondent.net/ukraine/4040929-dekabr-tsveta-khaky-kak-strana-zhyvet-pry-voennom-polozheny>

16. **Лосєв І. Ще один "гібрид"?** / Ігор Лосєв // День. — 2018. — 7–8 груд. (№ 223/224). — С. 26, 27. *Розглянуто причини та наслідки введення на території України воєнного стану в зв'язку з нападом російських Військово-Морських сил на українські кораблі та захоплення в полон українських моряків. Проаналізовано, як вплине ця ситуація на майбутні президентські та парламентські вибори в Україні у 2019 році. Акцентовано увагу на прогнозуванні ситуації українськими політологами.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/shche-odyn-gibryd>

17. **Олехнович А. Коли брат воює й за брата ...** / Анастасія Олехнович // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 9. *Висвітлено бойовий шлях рідних братів – Дмитра та Сергія Шингурів — військових льотчиків, які служили в одній частині. Дмитро літав на "вісімці", Сергій — на "двадцятьчотвірці". Дмитро загинув улітку 2014 р. біля гори Карачун від прямого влучання у вертоліт із ПЗРК. Відтоді Сергій воює за двох — виконав більше як сотню бойових вильотів, є кавалером ордена "За мужність", проводить на Сході значно більше часу, ніж у тилу, адже "брат за брата"...* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/index.php/2018/12/06/koly-brat-voyuye-j-za-brata/>

18. **Олехнович А. Модернізовані вертольоти можуть без проблем перелетіти всю Україну без дозаправки і набрати висоту у три Говерли** / Анастасія Олехнович // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 15. *Йдеться про повернення до бригади транспортної авіації після капітального ремонту та модернізації на українських оборонних підприємствах двох вертольотів — Мі-8 МСБВ та Мі-8 МТВ. Вертольоти повернулися не просто перефарбованими та з українськими написами на фюзеляжі, а й значно потужнішими, швидшими, функціональнішими, економнішими, з новітнім обладнанням. Офіцери частини зазначають, що*

від старих бортів залишилися фактично тільки фюзеляжі. Льотчикам та інженерам довелося навіть оперативно перенавчатись, аби не виникло проблем із польотами і обслуговуванням. Текст: <https://milnavigator.tv/modernizovani-vertoloty-mozhut-bez-problem-pereletity-vsyu-ukrayinu-bez-dozapravky-i-nabraty-vysotu-u-try-goverly/>

19. **Олехнович А. "Резервістів прийшло значно більше, ніж у тому була потреба. Доводилось обирати серед них найкращих"** / Анастасія Олехнович // Нар. армія. — 2018. — 13 груд. (№ 50). — С. 14. *Висвітлено збори резервістів на Вінничині, яка є однією з десяти областей України де оголошено воєнний стан. Зазначено, що основною причиною потрапляння Вінницької області у зону ризику став 32-кілометровий кордон із невизнаним Придністров'ям. Наголошено, що Вінницька область уже виконала завдання щодо призову першої черги резервістів, які направлені у навчальні центри Львівської, Чернігівської та Житомирської областей. Наведено коментарі військових фахівців, а також голови Вінницької облдержадміністрації Валерія Коровія.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5582-%2813-12-2018%29.pdf>

20. **Олехнович О. Якщо у Кремлі й наважаться на повномасштабне повітряне вторгнення, заскочити зненацька не вийде** / Олександр Олехнович // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 14. *У командуванні Повітряних сил Збройних сил України (ПС ЗСУ) розповіли про стан і перспективи розвитку радіотехнічних військ. Зазначено, що якщо Москва атакуватиме Україну із застосуванням засобів повітряного нападу, першими його фіксуватимуть саме радіотехнічні війська ПС ЗСУ.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5581-%2806-12-2018%29.pdf>

21. **Осадчук Л. "Мрію погуляти по звільненому Луганську"** / Людмила Осадчук // Молод. буковинець. — 2018. — 15 листоп. (№ 91). — С. 16. *Подано матеріали розмови з полковником Володимиром Шведюком – бойовим командиром 59-ї окремої мотопіхотної бригади, яка виконує завдання у зоні операції Об'єднаних сил. Зазначено, що у підпорядкуванні*

Володимира Шведюка – понад дві тисячі бійців. Щодня він перебуває в окопах серед обстрілів. Нещодавно Володимира Шведюка нагороджено орденом Богдана Хмельницького.

22. **Палас М. Бригада майбутнього** / Микола Палас ; бесіду вів Олександр Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 12. *Командир новоствореної 35-ї бригади морської піхоти Військово-Морських сил Збройних сил України (ВМС ЗСУ) полковник Микола Палас розповів про своє з'єднання, яке називає "бригадою майбутнього". Командир, зокрема, акцентував увагу на особливостях створення в листопаді у ВМС ЗСУ нової бригади морської піхоти, про те, яку техніку вона отримає та про перспективи й умови служби. Він зазначив, що наразі бригада комплектується особовим складом та військовою технікою, і, незабаром, на одному з полігонів відбуватиметься її злагодження. Текст: http://www.na.mil.gov.ua/index.php/2018/12/07/brygada-majbutnogo/?fbclid=IwAR3jDpDI0zqxPUavpHeKu-HW_Chvir7SZEYVGFGUoQ50-PQZIQ43kjl0MHM*

23. **Панчишин В. В Україні створюють державну систему висвітлення морської обстановки** / Віталій Панчишин // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 16. *Йдеться про одну з найактуальніших на сьогодні потреб вітчизняного флоту – необхідність цілодобового здійснення постійного моніторингу надводної та підводної обстановки в операційних зонах відповідальності Воєнно-Морських сил (ВМС) для своєчасного виявлення загроз та реагування на можливі провокації з морського напрямку. Зазначено, що відкритий акт агресії проти України, що супроводжувався атакою російських кораблів із прицільною стрільбою на ураження групи катерів ВМС України поблизу Керченської протоки, та цілком очевидна подальша дестабілізація агресором обстановки в Азово-Чорноморському регіоні вимагають від українського військового флоту ухвалення негайних і водночас ефективних рішень, які гарантовано стримуватимуть повзучу агресію противника з морського напрямку.*

Розглянуто питання створення єдиної державної інтегрованої інформаційної системи висвітлення надводної і підводної обстановки в акваторії Чорного і Азовського морів та басейнах річок Дніпро і Дунай. Робота цієї системи передбачатиме, насамперед, постійний моніторинг надводної та підводної обстановки в операційних зонах відповідальності ВМС, своєчасне виявлення загроз та ухвалення відповідних управлінських рішень на порушення територіальної цілісності України. Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5581-%2806-12-2018%29.pdf>

24. **Паскевич Г. Заробітки на поранених** / Ганна Паскевич // Україна молода. — 2018. — 11 груд. (№ 135). — С. 10. *Йдеться про випадки вимагання лікарями Міністерства оборони хабарів з поранених на війні за присвоєння законної групи інвалідності, зафіксовані Службою безпеки України. З 25-річного пораненого під Оленівкою Петра Олексюка вимагали 1,5 тисячі доларів за встановлення 3-ї групи інвалідності, хоча він мало не втратив ногу через заборонену протипіхотну міну, а відтак мав право на 2-гу групу інвалідності. Текст: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3397/188/128772/>*

25. **Фурдик С. Кожен виліт як бойовий** / Сергій Фурдик ; Владислав Дем'яненко // Нар. армія. — 2018. — 13 груд. (№ 50). — С. 1, 12-13. *Висвітлено роботу бригади транспортної авіації під головуванням полковника Олега Нечипорука, екіпажі якої й сьогодні виконують спеціальні завдання в районі операції Об'єднаних сил. Командир, зокрема, розповів, що такі питання, як неготовність злітно-посадкової смуги, літака чи екіпажу, коли йдеться про порятунок поранених на передовій бійців, у бригаді не стоїть із 2014 року. Також він зазначив, що з початком війни на Сході України, жодна льотна зміна не обходиться без виконання польотів на гранично малих висотах. Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5582-%2813-12-2018%29.pdf>*

26. **Шульман О. "Ведмедики" у зимовому лісі. Як живуть танкісти в районі відведення** / Олександр Шульман // Нар. армія. — 2018.

— 13 груд. (№ 50). — С. 5. *Подано розповідь про танковий батальйон 14-ї бригади, що розташована у прифронтовій смузі зони проведення операції Об'єднаних сил. Наведено коментарі про бойові будні танкістів – військовослужбовців української армії.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5582-%2813-12-2018%29.pdf>

Міжнародне гуманітарне право

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

27. **Безсусідня Ю. В. Необхідність законодавчої регламентації протидії кібернетичній війні** / Ю. В. Безсусідня // *Право і суспільство.* — 2018. — № 3, ч. 2. — С. 188-194. *Охарактеризовано кібервійну як одну з ключових проблем вітчизняного законодавства у сфері національної безпеки держави. Розглянуто протидію кібервійні як елемент кримінально-правового захисту національної безпеки України.* Текст: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/3_2018/part_2/32.pdf

28. **Білецький А. Андрій Білецький: "Сьогодні Україна більше схожа на УРСР-2, ніж на самостійну державу"** : [інтерв'ю з лідером "Нац. корпусу", засновником та першим командиром полку "Азов" / Андрій Білецький ; спілкувалася Яна Федюра] // *Універсум.* — 2018. — № 9/10. — С. 30-32. *Обговорено, яка зброя допоможе українцям в боротьбі з одвічним ворогом і наскільки близькою є перемога.* Текст: http://vgolos.com.ua/politic/andrij-biletskyj-sogodni-ukrayina-bilshe-shozha-na-ursr-2-nizh-na-samostijnu-derzhavu_841449.html

29. **Білий О. Революція і легітимація** / Олег Білий // *Філософ. думка.* — 2017. — № 5. — С. 33-40. *Констатовано, що Просвітництво радикально змінило форми соціальної уяви, зокрема і насамперед такої форми, як революція. У цьому контексті висвітлено феномен легітимації революції. Наведено приклади з історії революцій та війн, зокрема в Україні.* Текст: <http://journal.philosophy.ua/sites/default/files/library/files/fid1966.pdf>

30. **Броневицька О. М. Застосування амністії до учасників збройного конфлікту** / О. М. Броневицька // *Право і суспільство*. – 2018. – № 2. — С. 176-183. *Розглянуто категорію осіб, до яких може бути застосована амністія і до яких вона не застосовується.*

31. **Васильєв О. Початковий етап патентних досліджень для обраного об'єкта військової техніки** / Олексій Васильєв // *Інтелект. власність в Україні*. – 2018. – № 10. — С. 13-16. *Розглянуто процедуру патентних досліджень відповідно до вимог ДСТУ 3575-97 [3] та ДСТУ 3574-97 [3].*

32. **Горник В. Г. Принципи антикорупційної діяльності в публічному управлінні у контексті забезпечення національної безпеки** / В. Г. Горник, С. О. Кравченко // *Вчені зап. Тавр. нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського*. Серія: Держ. упр. – 2018. – Т. 29 (68), № 4. — С. 120-127. *Систематизовано принципи антикорупційної діяльності в публічному управлінні у контексті забезпечення національної безпеки. Зазначені принципи поділені на п'ять груп, а саме: загальні, правові, управлінські, економічні принципи, принципи взаємодії держави та суспільства.* Текст: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/4_2018/24.pdf

33. **Денисов К. В. Децентралізація влади в Україні: адміністративні та бюджетні аспекти, національна безпека** / К. В. Денисов // *Бізнес Інформ*. – 2015. – № 12. — С. 60-64. *Досліджено питання практичної реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (децентралізації влади) з точки зору адміністративних, бюджетних і безпекових аспектів. Базою для дослідження вибрано положення Конституції України та Бюджетного кодексу як таких, що зазнали та можуть зазнати суттєвих змін у ході реформи децентралізації. Проаналізовано процес та наслідки створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) у контексті адміністративно-територіальної реформи. Доведено невідповідність задекларованих*

принципів реформування адміністративного устрою та бюджетної системи рішенням, які були прийняті на початковому етапі. Текст: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2015-12_0-pages-60_64.pdf

34. **Дискусія : [культура, революція, війна]** / О. Білий, Ф. Рено, М. Бойченко, А. Гарапон, О. Добродум, А. Єрмоленко, Ж.-К. Казанова, Ж.-А. Оландер, С. Пролєєв, О. Панич, А. Фінько // *Філософ. думка.* — 2017. — № 5. — С. 40-44. *Подано матеріали обговорення феномену війни, суспільства війни. Зокрема наголошено на зміні формату війни, на її гуманізації як європейської традиції. Проаналізовано події останньої революції в Україні та збройне вторгнення на територію нашої держави.* Текст: <http://journal.philosophy.ua/sites/default/files/library/files/fid1966.pdf>

35. **Іванченко Є. Впровадження інноваційних педагогічних технологій та методик у вищу військову освіту – запорука підвищення її якості** / Євгенія Іванченко, Олег Маслій // *Педагогіка безпеки.* – 2018. – Т. 3, № 1. — С. 1-8. *Досліджено деякі міркування щодо розроблення та впровадження до навчального процесу вищих військових навчальних закладів інноваційних педагогічних технологій та методик. Наведено означення понять "інноватика" та "інноваційний процес у освіті". Проаналізовано доцільність впровадження інновацій до навчання військових фахівців. Перспективним вбачається використання активних, інтенсивних, проблемних, імітаційних методик. Зауважено, що потенційні можливості існуючих і майбутніх інноваційних технологій та методик не можна реалізувати попри широке використання технологій інформаційних (комп'ютерних та телекомунікаційних). Акцентовано на необхідності використання дистанційного навчання в контексті надання освітніх послуг військовослужбовцям, які знаходяться у віддалених частинах.* Текст: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2018-3-1-001-008>

36. **Канарська А. Пропаганда й маніпуляції в інформаційній сфері** / Аліна Канарська, Антоніна Митко // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Л. Українки. Сер. : Міжнар. відносини. – 2018. – № 1. — С. 66-72. *Розглянуто концепт дослідження пропаганди й маніпуляції в інформаційній сфері. Визначено історичну хронологію виникнення й поширення термінів "маніпуляція" та "пропаганда". Здійснено спробу узагальнення історичного досвіду щодо застосування пропаганди й маніпуляції та специфіку інформаційної політики в країнах із тоталітарним режимом: Радянському Союзу й нацистській Німеччині. Значну увагу приділено інформаційній агресії Російської Федерації проти України. Акцентовано увагу на методах уникнення впливу пропаганди та маніпуляції в інформаційній сфері. Визначено напрями розпізнання й протидії інформаційно-маніпулятивному впливу з боку РФ.*

37. **Комісаров С. А. Принципи провадження у справах про проступки проти публічного порядку: особливості в умовах антитерорестичної операції** / С. А. Комісаров // Право і суспільство. – 2018. – № 2, ч. 2. — С. 129-134. *Досліджено теоретичні й практичні питання принципів (засад) провадження в справах про проступки проти публічного порядку, приділено увагу принципам провадження за сучасних умов.* Текст: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/2_2018/part_2/24.pdf

38. **Кушнір М. В. Теоретико-правові засади адміністрування проходження військової служби у Збройних силах України** / М. В. Кушнір // Право і суспільство. – 2018. – № 3, ч. 2. — С. 133-140. *Проаналізовано теоретико-правові засади механізму адміністрування проходження військової служби у Збройних силах України, удосконалення системи державного військово-адміністративного управління у сфері військово-службових відносин, пов'язаних з ефективністю кар'єрного зростання офіцерського складу.* Текст: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/3_2018/part_2/24.pdf

39. **Майборода О. Консолідація українського суспільства в умовах російської агресії: проблема пошуку оптимальних політичних рішень** / О. Майборода // Наук. зап. / Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса. — Київ, 2017. — Вип. 5/6 (91/92). — С. 138-158. — *Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп15344-5-6(91-92). Розглянуто диверсифікованість української громадської думки з питання російської агресії, впливу цієї диверсифікації на процес суспільної консолідації. Проаналізовано вірогідні наслідки прийняття державною владою альтернативних рішень щодо вирішення проблеми.* Текст: http://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/nz_91-92_93.pdf

40. **Мамедов Г. Наша робота щодо впровадження визначених у стратегії підходів забезпечить притягнення до відповідальності винуватих у порушенні законів України та норм міжнародного гуманітарного права** / Гюндуз Мамедов // Вісн. прокуратури. – 2018. – № 10. — С. 21-28. *Прокурор Автономної Республіки Крим Гюндуз Мамедов презентував Стратегію розвитку прокуратури Автономної Республіки Крим в умовах тимчасової окупації на 2019–2021 роки. Розглянуто основні пункти цього документа.*

41. **Мамедов Г. Щодо здійснення на території окупованого півострова Крим процесуальних дій у кримінальному провадженні (в аспекті дотримання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод)** / Гюндуз Мамедов, Вікторія Мозгова // Вісн. прокуратури. – 2018. – № 10. — С. 29-37.

42. **Міненкова П. В. Особливості формування дослідницьких програм аналітичних центрів у сфері національної безпеки та міжнародних відносин** / П. В. Міненкова // Регіон. студії. – 2018. – № 12. — С. 25-29. *Охарактеризовано проблемні аспекти формування дослідницьких програм аналітичних центрів у сфері національної безпеки та міжнародних відносин.*

43. **Момотенко Т. Д. Оперативна діяльність – нова парадигма протидії Службою безпеки України загрозам національній державності** / Т. Д. Момотенко // *Право і суспільство*. – 2018. – № 3, ч. 2. — С. 269-275. *Розглянуто поняття оперативної діяльності СБ України як основоположної категорії відповідної теорії та практики. Виведено істотні ознаки, притаманні оперативній діяльності СБ України, що лягло в основу вироблення відповідного поняття.* Текст: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/3_2018/part_2/46.pdf

44. **Оландер Ж.-А. Цивілізувати війну? Спадщина Просвітництва та сучасні стратегічні проблеми** / Жан-Александр Оландер // *Філософ. думка*. — 2017. – № 5. — С. 29-33. *Актуалізовано Просвітництво як інструмент для умов постправди (фейкові новини). Розкрито авторський концепт «цивілізувати війну» як завдання її обмежити, тобто надати ціль. Розглянуто способи обмеження війни (через державу, а в праві – через воєнне право та науку).* Текст: <http://journal.philosophy.ua/sites/default/files/library/files/fid1966.pdf>

45. **Олефір І. В. Особливості забезпечення інформаційної безпеки у провідних країнах світу** / І. В. Олефір // *Регіон. студії*. – 2018. – № 12. — С. 118-121. *Розглянуто інформатизацію суспільства як глобальний процес, який потребує глибокого та продуманого підходу до його трансформації.*

46. **Пшенічка П. Освіта – перше питання національної безпеки** / Паул Пшенічка // *Універсум*. - 2018. - № 9/10. — С. 3. *Подано виступ Паула Пшенічки, переможця конкурсу педагогів Global teacher prize ukraine, у Верховній Раді.* Текст: <https://life.pravda.com.ua/columns/2018/10/5/233442/>

47. **Рябчук М. "Майже один народ". Особливості використання пропагандистської міфологеми в умовах неоголошеної війни** / М. Рябчук // *Наук. зап. / Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса*. —

Київ, 2017. — Вип. 5/6 (91/92). — С. 213-231. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп15344-5-6(91-92)**. Зазначено, що уявлення про українців і росіян як «один» чи «майже один» народ має давнє історичне походження й відбиває поступову інтерналізацію обома народами історико-цивілізаційної концепції «Великої і Малої Русі», витвореної українськими (малоросійськими) інтелектуалами – кліриками на межі XVII–VIII століть і трансформованої Російською, а згодом радянською імперією у відповідні ідеологічні моделі та політичні практики. Досліджено особливості використання цієї ідеології сучасною російською й проросійською пропагандою як засобу політичної маніпуляції та підтримання ідентичнісної амбівалентності в українському суспільстві. Текст: http://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/nz_91-92_93.pdf

48. **Сабадах А. Б. Класифікація тероризму: історико-політологічний аналіз та прогноз** / А. Б. Сабадах // Регіон. студії. — 2018. — № 13. — С. 47-51. *Розглянуто питання класифікації тероризму та прогнозу його розвитку в майбутньому.*

49. **Самойленко О. А. Предмет посягання під час вчинення злочинів із використанням обстановки кіберпростору** / О. А. Самойленко // Приват. та публіч. право. — 2018. — № 3. — С. 80-83. *Розглянуто суть та зміст предмету посягання під час вчинення злочинів із використанням обстановки кіберпростору.*

50. **Сафарова А. А. Система европейской безопасности и ее особенности** / А. А. Сафарова // Регіон. студії. — 2018. — № 12. — С. 141-145. *Визначено необхідність вироблення нового підходу до проблеми створення єдиної системи європейської безпеки за нових умов.*

51. **Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку** : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., (Маріуполь, 4–5 жовт. 2018 р.) / М-во освіти і науки України, Донец. держ. ун-т упр. [та ін. ; редкол.: С. Ф. Марова (голова), О. В. Балуєва]. — Маріуполь ; Кривий Ріг :

Р. Козлов, 2018. — 368, [1] с. — *Шифр зберігання в Бібліотеці : А792129.*
Зі змісту: *Трансформація діяльності української діаспори в Російській Федерації внаслідок військового конфлікту на сході України / О. М. Романуха. — С. 214-217; "Кола примирення" як миротворча технологія: особливості застосування для подолання наслідків збройного конфлікту / В. М. Решетов. — С. 234-237.*

52. **Фесик О. Використання соціальних мереж у публічній дипломатії: український та зарубіжний досвід** / Олеся Фесик // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Л. Українки. Сер. Міжнар. відносини. — 2018. — № 1. — С. 96-102. *Проаналізовано стратегії і практики використання соціальних мереж як комунікативного каналу в публічній дипломатії. Розглянуто сучасні тенденції використання соціальних мереж політиками та представниками влади. Віртуальний комунікативний простір визначено як перспективний напрям інтерації й маніпуляції суспільною думкою. Зауважено, що у розвинених країнах, де більшість населення отримують інформацію й читають новини з мобільних телефонів, популярність і рівень використання соціальних мереж значно переважає українські реалії. Це робить соціальні мережі досить ефективним каналом комунікації між владою й громадськістю та зручними для поширення дезінформації й маніпуляції думкою громадськості. Йдеться про зарубіжний досвід використання соціальних мереж. Як приклад – президентські виборчі кампанії в США, Франції та Німеччині.*

53. **Цибенко О. Застосування військовим прокурором координаційних повноважень для протидії загрозам на морі** / Олександр Цибенко // Вісн. прокуратури. – 2018. - № 10. — С. 38-42. *З метою виконання зазначеного розпорядження КП ВМС ЗСУ, який діє з 2006 року, крім здійснення цілодобового моніторингу стану торговельного судноплавства в зоні відповідальності ВМС ЗСУ, бере участь у правовому оформленні порушень. Зважаючи на таке, військова прокуратура*

Південного регіону України забезпечує належну координацію діяльності та використовує наявний потенціал органів військового управління.

54. **Цирфа Ю. А. Соціальний вплив засобів масової інформації як чинник конструювання зовнішньополітичної ідентичності держави / Ю. А. Цирфа // Регіон. студії. — 2018. — № 13. — С. 52-56.** *Визначено соціальний вплив засобів масової інформації на процес конструювання зовнішньополітичної ідентичності державного актора шляхом аналізу ключових методів і механізмів впливу мас-медіа на постмодерне суспільство за умов інтенсифікації розвитку наявних інформаційно-комунікативних технологій.*

55. **Чередниченко В. В. Вплив балджа молоді на економічну безпеку країни / В. В. Чередниченко // Бізнес Інформ. — 2015. — № 11. — С. 23-27.** *Розглянуто балдж молоді з теоретичної та практичної точок зору. Візуально балдж можна побачити на піраміді населення як опуклість серед людей віком 15–29 років. Балдж молоді властивий для країн, що розвиваються. Це пов'язано з демографічним процесом, коли спочатку знижується смертність за незмінного показника народжуваності, а потім різко скорочується народжуваність. Балдж молоді є конфліктогенним фактором і досліджується як загроза національній та економічній безпеці. Текст: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2015-11_0-pages-23_27.pdf*

56. **Шуліка А. А. Організаційні особливості та специфіка практичної діяльності антиглобалістських політичних рухів / А. А. Шуліка // Регіон. студії. — 2018. — № 13. — С. 36-40.** *Розглянуто особливості формування організаційної структури антиглобалістських рухів, а також основні форми їх практичної діяльності.*

Статті з періодичних видань

57. **Антипенко І. "День" побував на військовому полігоні в Олешківських пісках, де тренуються загони тероборони Херсонщини /**

Іван Антипенко // День. — 2018. — 11 груд. (№ 225). — С. 5. *Йдеться про те, що у зв'язку з дією правового режиму воєнного стану з 5 по 14 грудня в Херсонській області тривають тактичні навчання 124-ї окремої бригади територіальної оборони Херсонської області.*

58. **Апакан Е. "У 800 випадках встановили місцеве перемир'я"** / Ертурул Апакан ; спілкувався Олександр Мостіпака // Молодий буковинець. — 2018. — 1 листоп. (№ 87). — С. 7. *Наведено інтерв'ю з головою Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні Ертурулом Апаканом про мету і завдання міжнародних спостерігачів. Зазначено, що моніторингові команди діють в десяти регіонах. У зоні конфлікту вони здійснили більше 20 500 патрулювань. За словами Ертурула Апакана, щоб припинити збройне насильство на Сході України, потрібна політична воля. Мінські домовленості є основою для врегулювання конфлікту. Саме Мінські домовленості в безпековій сфері, на його думку, окреслили дорожню карту заходів, які необхідно вжити: припинити вогонь, відвести важке озброєння, здійснити розмінування та припинити закладання нових мін, а також розвести сили і засоби. Якщо ці заходи будуть реалізовані на практиці, то життя цивільного населення стане безпечнішим, а надія на повернення до нормального мирного життя в регіоні буде реалістичнішою.*

59. **Бабенко М. 30 днів війны** / Марія Бабенко, Віталій Кравченко // Фокус. — 2018. — № 48 (30 нояб.). — С. 28-31. *Проаналізовано вплив введення воєнного стану у десяти областях України на функціонування головних сфер української економіки. Зазначено, що воєнний стан було введено у зв'язку з російською агресією в районі Керченської протоки 25 листопада 2018 року. Розглянуто стан інвестиційного клімату в умовах воєнного стану. Висвітлено особливості, характерні для життєдіяльності аграрної та промислової сфер під час воєнного стану. Текст: <https://focus.ua/archive-2018/413634-fokus-48-602.html>*

60. **Березовец Т. Максимум через два-три года в Крыму закончится вода и Путин будет прорубать коридор** / Тарас Березовец ; беседовал Тарас Ключко // Деловая столица. — 2018. — 17 дек. (№ 51/52). — С. 24. *Подано матеріали розмови зі співведучим програми The Week на "Прямому", політичним експертом Тарасом Березовцем. Основна тема розмови – специфіка спілкування українських депутатів із американськими та приреченість окупованого Криму на гуманітарну катастрофу.*

61. **Бондарь В. Юлия Тимошенко: "Мы создадим условия для самореализации молодежи на собственной земле"** / Виктор Бондарь // Факты и коммент. — 2018. — 13 – 19 дек. (№ 49). — С. 10. *Висвітлено матеріали Всеукраїнського молодіжного форуму, ініційованого народним депутатом України, лідером ВО "Батьківщина" Юлією Тимошенко, що відбувся у Києві. Лідер партії розповіла про стратегію підтримки молодого покоління, розроблену її командою. Учасники форуму – лідери студентського самоврядування, експерти з питань молодіжної політики, представники громадянського суспільства – визначили стратегічним завданням внутрішньої політики зміну системи управління державою. Це зможе подолати корупцію, привести до влади нових політиків та надасть поштовх для розвитку економіки. Першочерговим питанням, піднятим на форумі, було обговорення умов повернення миру та звільнення окупованих територій. Наголошено, що головними кроками реалізації стратегії повернення миру має стати сильна контрактна армія за стандартами НАТО та новий переговорний процес у форматі "Будапешт плюс".* Текст: <https://fakty.ua/289608-my-sozdamim-usloviya-dlya-samorealizacii-molodezhi-na-sobstvennoj-zemle-timoshenko>

62. **Бурлаченко С. Главное — соблюдение обрядов** / Сергей Бурлаченко // 2000: Еженедельник. — 2018. — 7-13 дек. (№ 49). — С. А2, А5. *Йдеться про те, як країни Європейського Союзу відреагували на конфлікт, який відбувся в Керченській протоці, коли російські Військово-Морські сили здійснили воєнний напад на українські кораблі та захопили в*

полон українських моряків. Текст: <https://www.2000.ua/v-nomere/forum/puls/glavnoe--sobljudenie-obrjadov.htm>

63. **Быков Н. Военное положение и правовое лицемерие** / Николай Быков // Вечер. вести. — 2018. — 10 – 16 дек. (№ 49). — С. 4. *Йдеться про те, що хоч Закон України "Про правовий режим воєнного стану" забороняє проведення виборів в об'єднаних територіальних громадах 23 грудня, Президент України вирішив внести зміни в цей Закон і дозволити їх провести. Відповідний документ внесений на розгляд парламенту 3 грудня через тиждень після оголошення воєнного стану як невідкладний. Однак, зазначено, що в цьому немає ніякого сенсу, оскільки виборчий процес перерваний і вибори не зможуть відбутися в призначений строк.* Текст: <https://gazetavv.com/news/policy/1544197981-voennoe-polozhenie-i-pravovoe-litsemerie.html>

64. **Ветрова А. "Вопросы, которые находятся в компетенции собора, будут решены"** / Анна Ветрова // Факты и коммент. — 2018. — 13 – 19 дек. (№ 49). — С. 2. *Висвітлено ситуацію, пов'язану із проведенням об'єднавчого собору Української православної церкви, який відбудеться в Софійському соборі в Києві 15 грудня 2018 року. Зазначено, що під час собору його учасники мають проголосити створення автокефальної православної церкви в Україні, затвердити її устав, проект якого запропонував Вселенський патріарх, та обрати предстоятеля. Наведено коментар Президента України Петра Порошенка з приводу загроз, які надходять із Москви на адресу Вселенського патріарха Варфоломія у зв'язку із рішенням надати автокефалію Україні.* Текст: <https://www.pressreader.com/ukraine/fakty-i-kommentarii/20181213/>

65. **Він уже переміг** // Голос України. — 2018. — 13 груд. (№ 239). — Електрон. ресурс. *Йдеться про церемонію вручення премії імені Андрія Сахарова "За свободу думки" українському режисеру, політв'язню Олегу Сенцову, що відбулася в Європарламенті в Страсбурзі. У своєму виступі сестра Олега Сенцова Наталія Каплан, яка прибула для отримання премії,*

ззначила, що за всі 145 днів голодовки брата не звільнили жодного українського політв'язня. "Але це не означає, що Олег програв. Завдяки його вчинку про репресії з боку Росії заговорив увесь світ, Олег привернув величезну увагу до теми українських політв'язнів. Він уже переміг", – наголосила Наталія Каплан. Вона також зачитала лист Олега Сенцова, адресований євродепутатам. Президент Європарламенту Антоніо Таяні від імені Європарламенту висловив солідарність із Олегом Сенцовим та іншими українськими політичними в'язнями російського режиму й закликав РФ негайно їх звільнити. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/311330>

66. **Вітович І. 66 друзів України** / Ігор Вітович // Україна молода. — 2018. — 19 груд. (№ 139). — С. 4. *Подано інфломацію про схвалення Генеральною Асамблеєю ООН 17 грудня 2018 року резолюції щодо проблеми мілітаризації Криму, а також частин Азовського і Чорного морів. Документ, що закликає Росію вивести свої війська з території окупованого Криму та засуджує зростаючу російську військову присутність у Чорному та Азовському морях, ініціювала Україна.* Текст: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3401/2006/129017/>

67. **Гавриченко О. Українська армія стала однією з найпотужніших у Європі** / Оксана Гавриченко // Газета по-українськи. — 2018. — 14 груд. (№ 96). — С. 9. *Йдеться про реформу в Збройних силах України, яка базується на низці важливих документів, зокрема, новій редакції Воєнної доктрини України, законах про нацбезпеку і деокупацію Донбасу.* Текст: https://gazeta.ua/articles/politics-newspaper/_ukrayinska-armiya-stala-odniyeyu-z-najpotuzhnishih-u-evropi/874591

68. **Дем'яненко В. Натовське обладнання прискорює розробку нового вітчизняного озброєння** / Владислав Дем'яненко // Нар. армія. — 2018. — 13 груд. (№ 50). — С. 11. *Йдеться про використання фахівцями Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки нового обладнання – радарної системи*

траєкторних вимірювань MFTR-2100/40. Зазначено, що ця система виробництва Данії була придбана у травні 2018 року. Її основне призначення – участь у випробуваннях нових вітчизняних зразків озброєння. Система дозволяє з великою точністю фіксувати параметри польоту різноманітних об'єктів: від літаків і БпЛА до ракетних та артилерійських боєприпасів різних калібрів і навіть куль. Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5582-%2813-12-2018%29.pdf>

69. **Десятиліття минають, а ворог залишається той самий і боротьба така ж – за Незалежність** / Прес-служба апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. — 2018. — 11 груд. (№ 236). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про інтерв'ю Голови Верховної Ради України (ВР України) Андрія Парубія телеканалу "РАДА", в якому він висвітлив підсумки законотворчої роботи парламенту за останній пленарний тиждень, зокрема, акцентував увагу на законі про протимінну діяльність (№ 9080-1), завдяки ухваленню якого створено Центр протимінної діяльності як орган центральної влади, що буде координувати всю діяльність з розмінування території України. "Символічним актом" назвав Андрій Парубій внесення зміни до закону про статус учасників бойових дій, в якому передбачено надання такого статусу бійцям Української Повстанської Армії, УПА Тараса Бульби-Боровця, Поліської Січі, ОУН. "Адже і сьогоднішня українська державність, і наша боротьба за незалежність є наслідком боротьби наших попередників, які зі зброєю в руках ставали на боротьбу за Україну", – підкреслив Голова ВР України. Окрему увагу в інтерв'ю приділено безпековим міжнародним угодам, зокрема, Закону про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією (№ 0206).* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/311186>

70. **Дмитренко Я. Страх, плавно переходящий в панику** / Ярослав Дмитренко, Віталій Крылов // 2000: Еженедельник. — 2018. — 7–13 дек. (№ 49). — С. В1, В2. *Подано коментарі експертів щодо введення*

в окремих регіонах країни воєнного стану. Проаналізовано, як ця ситуація вплине на економічний розвиток країни. Текст: https://www.2000.ua/v-nomere/derzhava/ukraina_derzhava/strah-plavno-perehodjajwij-v-paniku.htm

71. **Євросоюз повністю на нашому боці** // Уряд. кур'єр. — 2018. — 19 груд. (№ 240). — С. 3. *Йдеться про візит Прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана до Брюсселя, де він зустрівся з президентом Європейської Ради Дональдом Туском та президентом Європейської комісії Жаном-Клодом Юнкером. Глава українського уряду запропонував Європейському Союзу (ЄС) започаткувати програми цілеспрямованої підтримки українського Приазов'я в межах санкційної політики проти країни-агресора і заходів з відновлення вільного судноплавства в регіоні та розвитку портів Бердянська й Маріуполя. Володимир Гройсман наголосив, що зараз Україна та ЄС перейшли від формату відносин "партнерства та співпраці" до формату чіткого й сталого діалогу і саме тому питання протидії агресії – це також напрям співпраці, який враховує не тільки безпосередньо санкційну політику, а й можливості розвитку Приазов'я. Підбиваючи підсумки візиту, Прем'єр-міністр наголосив, що ЄС готовий надалі послідовно й твердо розвивати секторальну співпрацю в різних напрямках – від безпеки та реформи митниці до інтеграції у спільний енергетичний та цифровий простір. Підписано вісім угод, які стосуються зокрема освіти, посилення контактів між людьми, запровадження технологій енергоефективності. Їх загальний обсяг фінансування становитиме близько 400 мільйонів євро.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/yevrosoyuz-povnistyu-na-nashomu-boci/>

72. **Завтонов О. Офіцер-лідер, або той, хто веде за собою** / Олександр Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 13 груд. (№ 50). — С. 15. *Подано інформацію про тижневий курс лідерства, який провели в інституті Військово-Морських сил національного університету "Одеська морська академія" викладачі Академії Військово-Морських сил США (Аннаполіс, штат Меріленд). Наголошено, що процес переходу*

українського війська на стандарти НАТО стосується не тільки відповідних зразків озброєння, а у першу чергу – зміни мислення, вдосконалення системи прийняття рішень і формування сучасного формату військового менеджменту. Саме ці пріоритети є метою курсу і стали основними критеріями для успішного навчання українських курсантів. Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5582-%2813-12-2018%29.pdf>

73. **Задверняк Н. Кава з ромом, червоні маки і футбольний чемпіонат, або як у різних країнах світу вшановують військових /** Наталія Задверняк // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 21. *Наведено відомості про святкування дня народження збройних сил у країнах світу, зокрема, США, Ізраїлі, Франції, Великій Британії, Китаї, Японії, Німеччині, Польщі, Австралії, Болгарії, Фінляндії, Бразилії, Єгипті, Хорватії, Індії.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5581-%2806-12-2018%29.pdf>

74. **Збройні сили України очікують на нові системи озброєння вітчизняного виробництва //** Нар. армія. — 2018. — 13 груд. (№ 50). — С. 2. *Подано інформацію про відвідання начальником Генерального штабу — Головнокомандувачем Збройних Сил України Віктором Муженком одного з ремонтних заводів оборонно-промислового комплексу України. Під час візиту генерал армії України ознайомився з ходом виконання ремонту військової техніки для потреб Збройних сил України та перспективними варіантами її модернізації.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5582-%2813-12-2018%29.pdf>

75. **Звільнення наших моряків залежить від позиції Кремля //** Голос України. — 2018. — 18 груд. (№ 243). — Електрон. ресурс. *Подано коментар Президента України Петра Порошенка під час прес-конференції у Києві щодо проблеми звільнення українських моряків, захоплених росіянами в полон в акваторії Чорного моря 25 листопада 2018. Глава держави акцентував увагу на тому, що українські моряки є військовополоненими, перебувають під захистом Женевської конвенції і*

російське кримінальне право на них не поширюється. В той же час Петро Порошенко констатував, що процес звільнення українських полонених та інших в'язнів Кремля залежить винятково від президента Російської Федерації (РФ), який відмовляється від будь-яких переговорів. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/311466>

76. **Зяцьєв С. Люди з добрими серцями** / Сергій Зяцьєв // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 19. *З початком неоголошеної Росією війни проти України десятки тисяч українців стали волонтерами. Розглянуто діяльність благодійника з Вінничини Анатолія Кацяя. За його сприяння у зону операції Об'єднаних сил відправляються гуманітарні вантажі для захисників України. Допомагає він і з працевлаштуванням бійців, які повернулись з фронту.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5581-%2806-12-2018%29.pdf>

77. **Ілляшев М. Воєнний стан не звільняє від виконання контрактів** / Михайло Ілляшев // Дзеркало тижня. — 2018. — 15 – 20 груд. (№ 48). — С. 7. *Йдеться про вплив воєнного стану на український бізнес. Зазначено, що на сьогодні в Україні, крім запровадження в деяких областях особливого правового режиму, відсутні інші обставини, які можна було б вважати форс-мажорними, такими, що унеможливають і перешкоджають виконувати раніше укладені договори та не залежать від сторін. Слід розуміти, що воєнний стан на певній території не звільняє автоматично від необхідності виконувати свої контрактні зобов'язання. Сьогодні нормально функціонує банківська система, не впроваджені жодні обмеження для ведення бізнесу. Зокрема, відсутні заборони на експорт / імпорт товарів, не припинено залізничне, автомобільне сполучення, не прийняте рішення про вилучення майна компаній на користь армії.* Текст: https://dt.ua/finances/voyenniy-stan-ne-zvilnyaye-vid-vikonannya-kontraktiv-297029_.html

78. **Ірина Геращенко: "Українська сторона у ТКГ наполягає на звільненні заручників та політв'язнів Кремля до Нового року"** /

Прес-служба апарату Верхов. Ради України // Голос України. — 2018. — 18 груд. (№ 243). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про зустріч Першого заступника Голови Верховної Ради України (ВР України) Ірини Геращенко з Головою Загального комітету Парламентської асамблеї Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ПА ОБСЄ) з питань демократії, прав людини та гуманітарних питань Маргаретою Неллен. Обговорено питання протидії агресії Росії проти України та забезпечення мирного врегулювання ситуації на Донбасі відповідно до принципів та зобов'язань ОБСЄ. Ірина Геращенко закликала ОБСЄ розпочати посилений моніторинг акваторії Азовського моря і прилеглих територій, які мають бути вільні від важкої зброї і техніки відповідно до Мінських домовленостей. Політик проінформувала про роботу гуманітарної підгрупи тристоронньої контактної групи (ТКГ) у Мінську та зазначила, що всі ініціативи української сторони щодо звільнення незаконно утримуваних українців уже майже рік залишаються без офіційної відповіді з боку Російської Федерації (РФ). Ірина Геращенко прокоментувала проблеми пошуку зниклих безвісти за участі представників Міжнародного комітету Червоного Хреста (МКЧХ) та розмінування територій Донецької і Луганської областей. Перший заступник Голови ВР України наголосила, що питання протидії агресії РФ має бути в центрі уваги парламентських асамблей та міжнародних організацій і закликала включити до порядку денного ПА ОБСЄ спеціальні дебати з питань захоплення Росією українських моряків, суден та мілітаризації нею Чорного і Азовського морів.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/311542>

79. **Їжак О.** Скромна чарівливість, партнерів по бізнесу : на саміті "Великої двадцятки" в Буенос-Айресі Дональд Трамп і Володимир Путін знову не зустрілися. І так було краще для всіх / Олексій Їжак // Дзеркало тижня. — 2018. — 8 – 14 груд. (№ 47). — С. 5. *Йдеться про твіт Трампа, у якому сповіщається про скасування вже*

домовленої з Путіним зустрічі. Зазначено, що Росії важко прийняти думку, що Україна настільки важлива, що через "інцидент" (як висловився Путін у Буенос-Айресі) навколо її кораблів і моряків Трамп скасував зустріч із російським президентом, що могла би стати "епохальною". У Кремлі звикли вважати, що цінності в міжнародній політиці зникли, залишилися голі інтереси, і Росія завжди зможе знайти спільний інтерес зі США, вагоміший, ніж свобода і незалежність України. Але в питанні судноплавства через Керченську протоку Росія, думаючи, що воює просто з Україною, зачепила небезпечну для неї струну наявного світового порядку. У затвердженій рік тому Трампом Стратегії національної безпеки США сказано, що "вільний доступ до морів залишається центральним принципом національної безпеки та економічного процвітання". Це було завжди, у всіх писаних і неписаних американських стратегіях. І це стосується вільного судноплавства як принципу світоустрою. Росія або усвідомлено, щоб створити новий майданчик для переговорів зі США, або просто через неухважність кинула виклик цьому фундаментальному американському інтересу, який поділяють багато впливових союзників США. Слідом за блокуванням Керченської протоки Росія має намір з наступного року посилити правила проходження військових кораблів маршрутом, що в російській традиції називається Північним морським шляхом. Цим вона поставить під сумнів право вільного проходження цим маршрутом, закріплене в Конвенції ООН з морського права. Текст: https://dt.ua/international/skromna-charivlivist-partneriv-po-biznesu-296073_.html

80. **Канюс Ю. Воєнний стан зачепить й Прикарпаття** / Юлія Канюс // Галиц. кореспондент. — 2018. — 29 листоп. (№ 48). — С. 9. *Йдеться про введення в Україні воєнного стану. Зазначено, що Верховна Рада підтримала указ Президента "Про запровадження воєнного стану в Україні", який вводиться з 26 листопада на 30 днів на території десяти областей. Хоча Івано-Франківщина і не увійшла до цього переліку, в*

області запроваджено низку заходів безпеки: військові частини краю переведені у повну бойову готовність, поліціянти перейшли на посилений варіант несення служби, а ветерани готуються мобілізуватися в будь-який момент. Також акцентовано увагу на особливостях ухвалення Верховною Радою введення воєнного стану. Наголошено, що не всі народні депутати з Прикарпаття підтримали введення воєнного стану. "За" проголосували Юрій Бабій, Анатолій Дирів, Володимир Шкварилюк, Юрій Тимошенко, Юрій Соловей та Михайло Довбенко. Брати Олександр і Віктор Шевченки та Юрій Дерев'янка від голосування утрималися. "Нова редакція указу Президента України Петра Порошенка про запровадження воєнного стану на 30 днів суттєво обмежує права і свободи громадян", – пояснив свою позицію Олександр Шевченко. Наведено також коментар Юрія Дерев'янка про те, що у прийнятому законі не відображено, що права громадян будуть обмежуватись тільки у разі введення ворожих військ.

Текст: <http://pravda.if.ua/voieniy-stan-zachepit-y-prikarpattya/?print=57770>

81. **Карпюк Г. Безпекові підсумки року** / Геннадій Карпюк // Нар. армія. — 2018. — 13 груд. (№ 50). — С. 8-9. Подано оцінку 2018 року з точки зору реформування української армії: викликів і ризиків, які домінували, основних подій та результатів, яких вдалося досягнути. Зазначено, що 2018 рік для безпекового сектору України був не менш важливим, аніж інші попередні чотири роки пошуків ресурсу, правових рішень, національної консолідації, міжнародної підтримки і, власне, бойових дій у гібридній війні з Росією. Зокрема, акцентовано увагу на акті збройної агресії Росії у Керченській протоці та оголошенні, у зв'язку з цим, воєнного стану у десяти регіонах України, а також активізації співпраці з партнерами з НАТО. Наголошено, що Росія намагається встановити цілковитий контроль над Чорним та Азовськими морями й не допустити розширення участі країн – партнерів України з НАТО в заходах із забезпечення судноплавства в усьому регіоні. Розглянуто також питання,

пов'язані із військовим будівництвом, оцивільненням оборонного відомства, ребрендингом українського війська. Окреслено певні перспективи, на які слід очікувати найближчим часом у царині обороноздатності України та розвитку українського війська. Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5582-%2813-12-2018%29.pdf>

82. **Катриченко Т. Положение обязывает** / Татьяна Катриченко, Залина Крюкова, Елена Свенцицкая // Фокус. — 2018. — № 49 (7 дек.). — С. 14-17. *Висвітлено ситуацію в Одесі, Херсоні, Вінниці й Харкові та відповідних областях, де введено воєнний стан. Так, в Одесі 4 грудня 2018 року відбулась координаційна нарада силовиків під керівництвом міністра внутрішніх справ Арсена Авакова та за участю Генерального прокурора України Юрія Луценка, заступника глави СБУ Павла Демчини й начальника Нацполіції Сергія Князева. Зазначено, що у місті значно збільшилась кількість поліцейських та нацгвардійців. У Херсонській області визначено місця дислокації нових бригад територіальної оборони. На основних в'їздах у Вінницю встановлено блокпости, створено Раду оборони при облдержадміністрації. На патрулювання Харкова й області додатково вивели 400 поліцейських тощо.* Текст: <https://focus.ua/politics/414200-polozhenie-obyazyvaet.html>

83. **Клименко С. Перші зразки мобільних пунктів управління надійдуть до частин ОС** / Сергій Клименко // Нар. армія. — 2018. — 13 груд. (№ 50). — С. 10. *Йдеться про завершення у Повітряних Силах Збройних сил України (ПС ЗСУ) попередніх випробувань дослідних зразків рухомого варіанта комплексів засобів автоматизації автоматизованих систем управління (АСУ) та протиповітряної оборони Збройних Сил. Його складові пройшли повний цикл перевірок і отримали відповідні дозволи та сертифікати. Зазначено, що мобільна складова буде інтегрована з інформаційними системами Держпідприємства "Украерорух" і країн – членів НАТО. Це значно підвищить ефективність управління бойовими діями.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5582-%2813-12-2018%29.pdf>

84. **Ключові напрями співпраці з Кореєю – ІТ-сфера і розвиток аграрного сектору** / Прес-служба апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. — 2018. — 14 груд. (№ 240). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про офіційний візит Голови Верховної Ради України (ВР України) Андрія Парубія до Південної Кореї. Під час зустрічі з Прем'єр-міністром Південної Кореї Лі Нак-Йоном Андрій Парубій закликав підтримати на Генеральній асамблеї ООН резолюцію щодо мілітаризації Криму, Севастополя і Азовського моря. Обговорено також ключові напрями співпраці між Україною і Південною Кореєю, серед яких ІТ-сфера та розвиток співпраці в аграрному секторі і космічній галузі. Голова ВР України проінформував Прем'єр-міністра Кореї щодо триваючої російської агресії проти України, зокрема, розповів про акт агресії військових кораблів та авіації Російської Федерації (РФ) проти кораблів Військово-Морських сил України у Керченській протоці. Андрій Парубій відзначив, що в умовах протистояння російській військовій агресії Україна проводить реформи майже у всіх сферах життя. "Реформи в Україні відкривають великі можливості для співпраці між Україною та Кореєю", — підкреслив Голова ВР України. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/311357>*

85. **Коваленко С. Президент назвав завдання на наступні п'ять років, але про можливу участь у виборчій кампанії повідомить пізніше** / Сергій Коваленко // *Голос України*. — 2018. — 18 груд. (№ 243). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про прес-конференцію Президента України Петра Порошенка, в ході якої він, зокрема, прокоментував надання автокефалії українській православній церкві та зазначив, що держава гарантує права кожного віруючого. Глава держави окреслив завдання на наступні п'ять років: досягнення миру на основі національних інтересів України, а не внаслідок капітуляції; подолання наслідків економічної кризи та забезпечення відновлення і зростання рівня життя людей; досягненні критеріїв, які необхідні для вступу до Євросоюзу та*

НАТО. Відповідаючи на запитання щодо запровадження воєнного стану, Президент України наголосив, що ухвалюючи це рішення, він керувався виключно національними інтересами держави та запевнив, що в разі, якщо не відбудеться широкомасштабної агресії з боку Російської Федерації (РФ), то військовий стан продовжений не буде, а президентські вибори розпочнуться відповідно до проголосованої Верховною Радою постанови.
Текст: <http://www.golos.com.ua/article/311498>

86. **Коник А. 7 дней, которые не потрясли** / Алла Коник, Евгения Королева // Фокус. — 2018. — № 49 (7 дек.). — С. 12-13. *З'ясовано, що змінив в Україні тиждень воєнного стану, який було введено у 10-ти областях строком на 30 днів у зв'язку із російською агресією в Керченській протоці 25 листопада 2018 року. Проаналізовано зміни, викликані введенням воєнного стану, що відбуваються в окремих сферах та впливають на певні політичні процеси. Висвітлено особливості діяльності силових структур (Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України та ін.), пов'язані із воєнним станом. Розглянуто питання стосовно скасування виборів в об'єднаних територіальних громадах (ОТГ), що мали відбутися 23 грудня у 22-х областях України. Мова йде про перенесення виборів у 15-ти міських, 22-х селищних і 88-ми сільських ОТГ.*
Текст: <https://focus.ua/archive-2018/413634-fokus-48-602.html>

87. **Круглень О. "Я не можу допустити, щоб люди, які опинилися у важких життєвих обставинах, утратили віру"** / Олена Круглень // Нар. армія. — 2018. — 6 груд. (№ 49). — С. 18. *Подано матеріали інтерв'ю із Пантелеймоном Бумбурасом, грецьким бізнесменом, президентом Асоціації грецьких підприємців та підприємств в Україні, який останні двадцять років живе й працює в Україні. Він вважає себе її патріотом і відчуває необхідність допомагати українцям. У 2016 р. він заснував благодійну організацію Фонд Бумбураса. Пантелеймон Бумбурас надавав неодноразову фінансову підтримку військовим госпіталям у Києві, Маріуполі, Дніпрі, Донецьку й Одесі у*

вигляді медичних препаратів та медичного обладнання. Загальна сума допомоги, яку благодійник надав військовим госпіталям із 2015-го по 2018 рік, становить понад 11 млн грн. Програма забезпечення ліками військових госпіталів існує й донині, і пан Пантелеймон особисто її контролює.

Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5581-%2806-12-2018%29.pdf>

88. **Лосєв І. Ще один "гібрид"?** / Ігор Лосєв // Шлях перемоги. — 2018. — 12 груд. (№ 50). — С. 1. Проаналізовано сутність та особливості воєнного стану в Україні, прогнозовано, як він вплине на подальший розвиток політичної ситуації в Україні.

89. **Малолєткова О. Почуйте голос із сірої зони** / Оксана Малолєткова // Уряд. кур'єр. — 2018. — 15 груд. (№ 238). — С. 3. Йдеться про презентацію англomовної версії книжки про російську анексію Криму 2014 року "Люди сірої зони", підготовлену та видану спільно Інститутом національної пам'яті та Міністерством інформаційної політики. В книзі зібрано свідчення про те, що дійсно відбувалося в Криму під час так званої "кримської весни", коли півострів був анексований Росією. Спростовано міфи російської пропаганди та наведено численні дані про репресії та порушення прав людини в окупованому Криму. Зазначено, що існує онлайн-версія книги, а англomовний варіант буде передано посольствам дружніх країн. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/pochujte-golos-iz-siroyi-zoni/>

90. **Марсова В. Юлія Тимошенко посетила США в пошуках підтримки України ради повернення миру** / Вікторія Марсова // Вечер. вєсти. — 2018. — 10 – 16 дек. (№ 49). — С. 2. Йдеться про те, що народний депутат України Юлія Тимошенко з робочим візитом відвідала США. Разом із нею до Америки відбули заступник голови партії "Батьківщина", голова Комітету ВРУ з прав людини Григорій Немиря та голова Комітету ВРУ з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Сергій Власенко. У Вашингтоні політики мали низку зустрічей на вищому рівні, зокрема зі спеціальним представником Державного департаменту США з питань України